

VENDIM
Nr. 57, datë 6.2.2019

PËR KRITERET DHE MËNYRËN E ZONIMIT TË TERRITORIT TË NJË ZONE TË MBROJTUR MJEDISORE

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe të pikës 3, të nenit 47, të ligjit nr. 81/2017, “Për zonat e mbrojtura”, me propozimin e ministrit të Turizmit dhe Mjedisit, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

I. TË PËRGJITHSHME PËR ZONIMIN E TERRITORIT TË ZONËS SË MBROJTUR MJEDISORE (ZMM)

1. Qëllimi i përgjithshëm i sistemit të zonave të mbrojtura mjedisore është rritja e efektivitetit të ruajtjes *in-situ* të biodiversitetit, nëpërmjet qasjes dhe të kuptuarit të rolit të Zonës së Mbrojtur Mjedisore (ZMM) në përmbushjen e angazhimeve kombëtare të konservimit të biodiversitetit, në përputhje me objektivat e menaxhimit, të caktuar në dokumentet strategjike të mjedisit dhe biodiversitetit.

2. Sistemi i nënzonimit të territorit të zonës së mbrojtur mjedisore krijohet për të bërë sa më të qarta e të sakta rregullat dhe kufizimet për këtë zonë të mbrojtur mjedisore, për të rregulluar/harmonizuar menaxhimin e vlerave të zonës me intensitetin e ndryshëm të aktiviteteve njerëzore, në kuadrin e një standardi të pranuar për nënzonimin e territorit, duke marrë në konsideratë vendndodhjen, karakteristikat tipike të rajoneve biogeografike, si dhe statusin e mbrojtjes së territorit.

3. Sipërfaqja e zonës së mbrojtur mjedisore për kategoritë: “Park Kombëtar”, “Rezervat natyror i menaxhuar/Park natyror” dhe “Peizazh i mbrojtur” ndahet në nënzona, administrimi i të cilave mbështetet në gjendjen, rëndësinë e biodiversitetit, të ekosistemeve, habitateve, llojeve floristike e faunistike, të peizazhit, veprimtarive ekonomike, sociale, argëtuese, sportive, historiko-kulturore dhe ekoturistike.

4. Për zonat e mbrojtura të kategorive “Rezervë strikte natyrore/rezervat shkencor” dhe “Monument natyror” nuk do të ketë zonim të brendshëm, por vetëm lejm të aktiviteteve të përkohshme turistike, me miratimin e ministrit, nëpërmjet planit të menaxhimit. Me qëllim parandalimin ose zbutjen e ndikimeve ekologjikisht të dëmshme në mjediset dhe elementet e rëndësishme të tyre, krijohet një zonë buferike, me gjerësi deri në 200 metra, nga perimetri i jashtëm i zonës së mbrojtur, ku lejohen vetëm aktivitetet konservuese të përshtatshme.

5. Procesi i zonimit është një formë e rregullimit të përdorimit të territorit të zonës së mbrojtur mjedisore (bujqësore, pyjore, kullimore, ujore, lagunore, liqenore, bregdetare, detare, malore, joprodhuese, urbane/troje etj.), që përfshin ndarjen në nënzona me status mbrojtjeje të ndryshëm, duke marrë parasysh kriteret e Unionit Botëror për Ruajtjen e Natyrës (IUCN), përcaktimin e objektiveve të menaxhimit të ZMM-së, rregullimin publik e privat të karakterit dhe intensitetit të përdorimit të tyre, në përputhje me ruajtjen e vlerave ekologjike, të biodiversitetit, peizazhit dhe zhvillimin e qëndrueshëm e të balancuar të territorit e të burimeve natyrore.

6. Ndarja në nënzona e territorit të ZMM-së duhet të konsiderohet si zgjidhje e pranueshme nga komuniteti, privatët, OJF-të mjedisore dhe institucionet shtetërore e kërkimore-shkencore, subjektet ekonomike për ruajtjen e natyrës, të biodiversitetit dhe zhvillimit të qëndrueshëm të burimeve natyrore, të prodhimeve e veprimtarive tradicionale e të turizmit.

II. OBJEKTIVAT KRYESORË TË ZONIMIT

1. Procesi i zonimit të një sipërfaqeje të ZMM-së është kompleks, delikat dhe kërkon mirëcaktimin e veprimeve, mbështetje shkencore, teknike, materiale dhe integrimin e përvojave më të mira në kushte konkrete të zhvillimeve social-ekonomike, planit të përgjithshëm të planifikimit të territorit, politikave, programeve për ruajtjen e natyrës e të përparësive përkatëse rajonale.

2. Në zhvillimin e këtij procesi merren në konsideratë këta objektiva kryesorë:

a) Sigurimi i mbrojtjes për habitatet dhe llojet kritike apo tipike e simbolike të ekosistemeve, proceset ekologjike, si dhe për rastet unike gjeomorfologjike nga shqetësimi e keqpërdorimi për interesa publike e private;

b) Realizimi i ndarjes së përdorimeve të papajtueshme me njëri-tjetrin dhe të aktiviteteve konfliktuale të njerëzve;

c) Dhënia prioritet përdorimeve apo qëllimeve specifike në nënzona të ndryshme dhe ruajtja e zonave të përshtatshme për përdorime të veçanta nga njeriu, duke minimizuar dukuritë e këtyre

përdorimeve në zonën e mbrojtur;

ç) Ruajtja e cilësisë peizazhore dhe/ose kulturore/arkeologjike e ZMM-së, duke lejuar një spektër përdorues të qëndrueshëm nga njeriu;

d) Ruajtja e zonave të përshtatshme për përdorime të veçanta nga njeriu, duke minimizuar dukuritë e këtyre përdorimeve në ZMM;

dh) Ruajtja e disa pjesëve të ZMM-së në gjendjen e tyre natyrore apo gjysmënatyrore, të pashqetësuar nga njeriu, vetëm për qëllime të hulumtimit shkencor apo edukimit.

III. KRITERET E ZONIMIT TË ZMM-së

1. Menaxhimi i zonave të mbrojtura mjedisore në mënyrë të efektshme arrihet duke përshtatur modele të administrimit nënzonues si metodat më të mira për ZMM-të në vendin tonë, të cilat janë edhe të banuara, me shumëllojshmëri veprimtarish sociale, ekonomike e turistike etj., dhe si një mënyrë e sigurimit të mbrojtjes së zonave vitale natyrore dhe arritjes së standardeve të dëshiruara.

2. Në përcaktimin e nënzonave të ZMM-ve mbahen parasysh këto kritere:

a) Vlerat biologjike të peizazhit dhe gjendja e natyrës së ZMM-së;

b) Ndjeshmëritë ekologjike, hasja e llojeve dhe habitateve të rralla apo të kërcënuara;

c) Gjendja e natyralitetit, diversiteti, aftësia për t'u konservuar, paraqitja estetike, arritshmëria dhe qartësia;

ç) Vlerat kërkimore-shkencore dhe didaktike;

d) Përmasat, pazëvendësueshmëria, rreziku i dëmtimit dhe faktorët brenda dhe jashtë zonës, që ndikojnë në menaxhimin e ZMM-së;

dh) Menaxhimi ekzistues dhe gjendja e infrastrukturës, intensiteti dhe lloji i përdorimit të saj;

e) Banuesit ekzistues, të drejtat dhe pronësia;

ë) Presioni i aktiviteteve njerëzore, shërbimet mbështetëse ekzistuese të biznesit dhe turizmit;

f) Koncepti i përdorimit të qëndrueshëm;

g) Mundësitë për të arritur marrëveshje me përdoruesit dhe komunitetin;

gj) Vlerat e trashëgimisë kulturore, kombëtare, të shpallura.

IV. MËNYRA DHE METODOLOGJIA E ZONIMIT TË SIPËRFAQES SË ZMM-së

IV.1 Mënyra e zonimit të sipërfaqes së ZMM-së

1. Procesi i nënzonimit të territorit të ZMM-së ndjek këta hapa:

a) Kryerja e një pune paraprake për zgjedhjen/përcaktimin e nënzonave dhe hedhjen e tyre në harta bazë të territorit;

b) Mbledhja e informacionit të plotë e të nevojshëm mbi natyrën, biodiversitetin, përdorimin e zonës, nevojat e komunitetit dhe jetesën e tyre;

c) Hartimi i një liste të faktorëve dëmtues e kërcënues për ZMM-në, nëpërmjet analizës SWOT (Strength, Weakness, Opportunities, and Threats);

ç) Grumbullimi i informacionit nëpërmjet kontaktit me institucionet përkatëse (faza e hulumtimit), studimeve të kryera, literaturës, raporteve zyrtare të publikuara, si dhe vëzhgimeve në terren;

d) Përgatitja e projektplanit të nënzonimit (përgatitja e hartave digjitale) konsultimi me aktorët e interesuar, komunitetin, për saktësinë dhe përshtatshmërinë e përmbajtjes së planit të nënzonimit të propozuar;

dh) Shqyrtimi i projektplanit të nënzonimit me aktorët e interesuar dhe komunitetin;

e) Reflektimi i komenteve në projektplanin e nënzonimit dhe materialet shpjeguese përkatëse;

ë) Finalizimi i projektplanit të nënzonimit dhe paraqitja e zonimit të brendshëm të zonës së mbrojtur mjedisore që do të përcillet në Këshillin e Ministrave për t'u miratuar.

2. Krijimi i inventarit mjedisor përbën hapin e parë drejt njohjes së përbërësve natyrorë, në të cilin përfshihen ajri, toka, ujërat, klima, flora, fauna, infrastruktura, qendrat e banuara dhe industriale, tërësia e ndërveprimeve me njëra-tjetrën, si dhe trashëgimia historike, kulturore, arkeologjike e shpirtërore, si pjesë e mjedisit të krijuar nga njeriu.

Inventari mjedisor merr parasysh kufijtë e zonifikimit të qendrave historike, ansambleve historike, zonave dhe parqeve arkeologjike, monumenteve të kulturës, peizazhit kulturor dhe zonave të mbrojtura të tyre, të shpallura si të tilla, si dhe rregullat për ruajtjen, mbrojtjen dhe administrimin e tyre.

3. Analizimi i gjendjes aktuale të mjedisit në ZMM merr në konsideratë një sërë komponentësh, përbërës të ZMM-së, të kategorizuar në fiziko-topografik, natyror, urban, rural, industrial, të trashëgimisë dhe peizazhit kulturor etj.

4. Qasja e analizës së peizazhit të zonës së mbrojtur mjedisore duhet të jetë ekologjiko-mjedisore dhe në procesin e zonimit duhet të përmbledhen, si më poshtë vijon:

a) Njohja me funksionet e peizazhit, të cilat janë jo vetëm estetike, por, mbi të gjitha, jetësore dhe

ekonomike;

b) Formulimi i strategjive peizazhiste, të cilat, ndërsa rrisin cilësinë e ekosistemeve estetike të hapësirës, garantojnë që funksionet jetësore, biologjike dhe ekonomike të peizazhit të ruhen, në funksion të aftësisë vetëripërtëritëse të një territori;

c) Garantimi i shumëllojshmërive biologjike e peizazhiste, nëpërmjet bimësisë, biodiversitetit dhe gjeomorfologjisë lokale me mirëmbajtje të ulët dhe që ndjell peizazhin autokton;

ç) Ruajtja e karakteristikave vizuale të hapësirave natyrore e bujqësore, pyjore, kullosore, liqenore, ujore, bregdetare, fushore-malore, urbane dhe rurale, me karakter mesdhetar;

d) Rritja e mundësisë së përdorimit të aseteve biologjike e peizazhistë, nëpërmjet prezantimit të funksioneve që tërheqin njerëzit dhe turistët, si përdorues të tyre;

dh) Sigurimi i zonave “tampon”/zonave mbrojtëse për uljen e dëmtimeve, të ndotjes, shkarkimeve, zhurmës, zjarreve, erës dhe faktorëve të tjerë njerëzorë e natyrorë;

e) Formulimi i rregullave të zhvillimit të tokës, përfshirë ato arkitektonike, në mënyrë të tillë që të mos ndikohen negativisht funksionet e ZMM-ve, të biodiversitetit dhe peizazhit.

5. Në procesin e studimit të zonimit duhet të merren parasysh edhe:

a) zonat në rrezik: nga urbanizimi, transporti, ndotja, erozioni, rrëshqitjet, përmytjet etj.;

b) funksionet natyrore të peizazhit: ekosisteme, habitate, lloje, burime, monumente natyrore, estetik/kulturor, arkeologjik etj.;

c) cilësia natyrore: e dëmtuar ose jo, moshë, ndotja, biodiversiteti në rrezik, funksione të dëmtuara të ekosistemit etj.;

ç) madhësia dhe forma e elementeve;

d) struktura: diversiteti i specieve, forma dhe orientimi, mundësitë për lëvizje, konfigurimi etj.;

dh) identifikimi i trupave ujorë si zona të ndjeshme: liqenet natyrore me ujë të ëmbël, ujëra të tjera të ëmbla, estuaret, lagunat, rezervuaret dhe ujërat detare-bregdetare, të cilat janë eutrofike ose të cilat mund të kthehen në të ardhmen e afërt në të tilla, nëse nuk ndërmerren masa për mbrojtjen e tyre; ujërat e ëmbla nën-/dhe sipërfaqësore, të destinuara për ujë të pijshëm, sanitar etj.

6. Përbërës i procesit të nënzonimit është edhe vëzhgimi në terren, i cili:

a) duhet të konsiderohet si një metodë që ndihmon dhe ballafaqon një numër të madh analizash të thelluara, në kuadër të hartimit të planit dhe procesit të nënzonimit;

b) ka, kryesisht, si bazë të informacionit studimet shkencore mbi mjedisin, të publikuara nga institucione publike apo shkencore, nga organizata kombëtare e ndërkombëtare, organizata profesionale dhe joqeveritare të ndryshme etj.;

c) pason fazën e hulumtimeve të dokumentacionit dhe ka si qëllim të verifikojë nëse njohja e karakteristikave të territorit nëpërmjet literaturës përkon me atë aktuale, si dhe çështje të tjera mjedisore, që nuk janë hasur në dokumente dhe literaturë.

7. Përcaktimi i nënzonave të territorit të ZMM-së duhet të përgatitet në mënyrë të digjitalizuar, duke përdorur ortofotot e Republikës së Shqipërisë, burime të tjera zyrtare apo edhe studime pjesore në terren, si:

a) harta fizike dhe përshkrimi i qartë i kufirit topografik të territorit të ZMM-së (maja, kurrize, lugina, rrugët dhe shenja të tjera topografike, duke përdorur koordinatat UTM-GPS);

b) harta e ndarjes administrative;

c) harta e shpërndarjes së sipërfaqes të ZMM-së sipas pjerrësisë dhe lartësisë;

ç) harta e përdorimit të territorit;

d) harta e mbulesës vegjetative;

dh) harta e habitateve të ZMM-së sipas rëndësisë së zonave me interes për komunitetin, duke identifikuar dukuritë e tipave të habitateve, llojet dhe habitatet parësore sipas kodit, të shoqëruar me listën e florës e të faunës së egër në përbërje të tyre, vëzhgimin e listës së kuqe dhe të statusit të kërcënimit;

e) harta e pasurive të trashëgimisë kulturore (qendrave historike, ansambleve historike, zonave dhe parqeve arkeologjike, monumenteve të kulturës dhe zonave të mbrojtura të tyre), të shpallura si të tilla, duke marrë parasysh në përcaktimin e nënzonave të territorit të ZMM-së kufijtë e zonifikimit të këtyre qendrave;

ë) harta e pasurisë dhe objekteve shpirtërore e ekoturistike;

f) harta e rrugicave, shtigjet për kalimin e banorëve, të vizitorëve, turistëve, rrugët detare, të lejuara për kalimin e mjeteve lundruese, dhe ato sportive e argëtuese; rrugët për shtegtimin e bagëtive, burimet ujore etj.

8. Procesi i nënzonimit të zonës së mbrojtur mjedisore drejtohet nga ministria përgjegjëse për mjedisin dhe Agjencia Kombëtare e Zonave të Mbrojtura, në bashkëpunim me specialistë të fushës, institucione lokale ose qendrore, të gjithë aktorët e interesuar dhe organizatat e shoqërisë civile në nivel lokal ose kombëtar.

9. Ndarja, rregullimi i përdorimit të nënzonave të administrimit dhe caktimi i kufijve të tyre fizikë

përcaktohet nëpërmjet një procesi analitik të studimeve të kryera dhe të vlerësimit të shtresave të hartave të prodhuara, të digitalizuara, të cilat bazohen në objektivat kombëtarë, rajonalë e vendorë të zhvillimit të rrejtë kombëtar të zonave të mbrojtura.

IV.2 Procesi i shënimit dhe hartografimit të nënzonave

1. Koncepti i nënzonimit për një zonë të mbrojtur mjedisore paraqitet në dy forma të detyrueshme, që janë:

a) pjesa përshkruese;

b) pjesa hartografike.

2. Në nënzonat e administrimit, krahas emërimit të plotë, përdoren edhe shkurtime, si më poshtë vijon:

a) nënzona qendrore (ZQ);

b) nënzona e përdorimit tradicional dhe të qëndrueshëm (ZPTQ), ose të ndara:

i. nënzona e përdorimit tradicional (PT);

ii. nënzona e përdorimit të qëndrueshëm (PQ).

c) nënzona e rekreacionit (ZR);

ç) nënzona buferike (ZB);

d) nënzona e trashëgimisë dhe peizazhit kulturor (ZTPK).

3. Shënimi i nënzonave është krijuar si i tillë që të jetë i pagabueshëm në harta me ngjyra dhe bardhezi apo dhe në kopjet bardhezi të hartave me ngjyra, duke ndjekur kodin e ngjyrave dhe shenjat grafike, sipas paraqitjes në tabelën 1, që i bashkëlidhet këtij vendimi.

IV.3 Metodologjia dhe zhvillimi i planit për nënzonimin e zonave të mbrojtura mjedisore

Të gjitha çështjet, të cilat përfshihen në metodologjinë e punës që do të ndiqet për nënzonimin e zonës së mbrojtur mjedisore, janë paraqitur në shtojcën 1, që i bashkëlidhet dhe është pjesë përbërëse e këtij vendimi.

V. TË FUNDIT

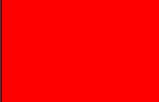

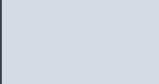

Ngarkohen ministria përgjegjëse për zonat e mbrojtura dhe Agjencia Kombëtare e Zonave të Mbrojtura për zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

ZËVENDËSKRYEMINISTRI

Erion Braçe

Tabela 1. Mënyra e shënimeve dhe paraqitjes së nënzonave të administrimit të një ZMM-je

Nr.	Emërtimi i nënzonës	Shkurtesa e emërimit	Kodi i ngjyrave RGB	Ngjyrat	Shenja bardhezi
1	Nënzona qendrore	ZQ	Red 255 Green 0 Blue 0		
2	Nënzona e përdorimit tradicional dhe të qëndrueshëm	ZPTQ	Red 194 Green 214 Blue 155		
3	Nënzona e rekreacionit	ZR	Red 198 Green 217 Blue 241		
4	Nënzona buferike	ZB	Red 191 Green 191 Blue 191		
5	Nënzona e trashëgimisë dhe e peizazhit kulturor	ZTPK	Red 204 Green 192 Blue 217		

SHTOJCA 1

METODOLOGJIA DHE ZHVILLIMI I PLANIT PËR NËNZONIMIN E ZONAVE TË MBROJTURA MJEDISORE

1. Sistemi i planifikimit të nënzonimit të kuptohet si një qasje e organizuar për të planifikuar në nivelin lokal apo dhe kombëtar përdorimin e ideve racionale të ruajtjes së natyrës, biodiversitetit dhe përdorimit të mençur të prodhimeve tradicionale, zhvillimit të qëndrueshëm urban, të infrastrukturës, të vlerave historike, kulturore, arkeologjike dhe të turizmit të gjelbër, të integruara këto me zhvillimin social dhe ekonomik të rajonit.

2. Nënzonat zhvillohen ose rishikohen gjatë procesit të hartimit të planeve të menaxhimit, si dokumenti bazë që përcakton ndarjen e aktiviteteve në një ZMM.

3. Sistemi i planifikimit të nënzonimit për territorin e ZMM-së, të përfshijë:

- a) objektivat sqarues;
- b) përcaktimin e çështjeve të menaxhimit për të ardhmen;
- c) parashikimin dhe orientimin e veprimeve të ardhshme;
- d) identifikimin e prioritetëve për konservim dhe investime;
- e) bashkëpunimin-koordinues të një game të kontributeve;
- f) krijimin dhe ruajtjen e partneriteteve, duke krijuar një bazë për vlerësimin e veprimit të ardhshëm dhe për monitorimin.

4. Procedura normale e nënzonimit fillon me një studim tërësor të territorit të ZMM-së në aspektin si pjesë e studimit për Planin e Menaxhimit të zonës: ekologjik, socio-ekonomik, të mbulesës vegetative, të pronësisë, të drejtat ligjore apo tradicionale të përdorimit të tokës, pyjeve, kullotave, ujërave dhe burimeve natyrore, zonave arkeologjike dhe parqeve arkeologjike dhe zonave të peizazhit kulturor, arkitekturës dhe traditave lokale, të planifikimit hapësinor dhe të pritshmëriëve nga zhvillimet e ardhshme etj.

5. Procesi i planifikimit të nënzonimit duhet orientuar në:

a) mbështetjen për zhvillimin e përshtatshëm dhe të qëndrueshëm të ZMM-së së ardhshme në përputhje me politikën e zhvillimit rajonal, kombëtar e lokal, me projektet e mundshme strategjike kombëtare, si dhe me standardet ndërkombëtare;

b) mbështetjen për rritjen ekonomike në mënyrë të atillë që të arrihen përfitimet ekonomike, ndërkohë që plotëson aspiratat e komuniteteve vendore, me anë të marrjes parasysh të gjykimeve mbizotëruese të qëndrueshmërisë dhe vazhdimësisë, për të ruajtur vlerën afatgjatë të burimeve natyrore;

c) respektin për mjediset natyrore, pyjore-kullimore, bujqësore, lagunore, liqenore, detare, bregdetare e nëndetare dhe kodrinore-malore, duke synuar zhvillimin në një mënyrë të padëmshme e të qëndrueshme të tyre, si dhe të vlerave ekologjike, të trashëgimisë historike, kulturore materiale dhe shpirtërore me rëndësi kombëtare dhe të trashëgimisë kulturore nënujore, si dhe vlerat e jashtëzakonshme universale të pasurive të trashëgimisë botërore të UNESCO-s, brenda ZMM-së;

ç) shmangien e zhvillimeve sporadike që ndikojnë mbi mjedisin natyror, minimizimin e dëmit mjedisor dhe riskun publik me anë të ndalimit apo të kufizimit dhe konsolidimin e zhvillimeve, në përputhje me politikën e qeverisë, me strategjitë, planet e veprimit dhe me skemat e planifikimit të territorit;

d) ekosistemet dhe habitatet natyrore me vlerë të pazëvendësueshme, që mbrohen me anë të zonimit të hapësirës me një ndalim të përgjithshëm zhvillimi pa lejuar cenimin e tyre, por duke lejuar vetëm proceset natyrore;

dh) mbrojtjen në luginat, grykat dhe malet me shpate tepër të pjerrëta, me një ndalim të përgjithshëm zhvillimi në një zonë që shtrihet, si rregull, jo më afër se 100 m nga buza e çdo karakteristike geomorfologjike aktive, duke u bazuar në tërësinë e karakteristikat geomorfologjike që ajo përmban;

e) mbrojtjen e deltave aktive me një ndalim të përgjithshëm zhvillimi dhe sipas rregulloreve të veçanta

për lumenjtë, si rregull, rreth 50 m nga buza e karakteristikës së depozitës aluviale aktive, dhe në raste të veçanta jo më afër se 100 m për deltat kryesore të prirura drejt erozionit dhe që përbëjnë vlera të rëndësishme të peizazhit;

ë) ndalim të përgjithshëm të çdo lloj ndërtimi në shpatet në një distancë nga bregu, si rregull, jo më afër se 300 m, sikurse dhe mosçenim apo dhe tjetërsim i kepave dhe gjireve;

f) në mbrojtjen e rrjedhave të lumenjve dhe të përrenjve kryesore, me një ndalim të përgjithshëm zhvillimi e ndërtimi, si rregull, jo më afër se 200 m nga brigjet e tyre;

g) përdorimin e ujërave sipërfaqësore, nëntokësore dhe të burimeve për nevoja urbane, bujqësore, akuakulturë, peshkim, industriale, tregtare, ekoturizëm dhe për qëllime të tjera, sipas miratimit nga organet shtetërore kompetente, sipas projekteve që janë në mbështetje të vizionit, objektivave, përcaktimeve të planit të menaxhimit dhe statusit të ZMM;

gj) mbrojtjen e zonave pyjore dhe pyjet mbrojtës, me anë të një ndalimi të përgjithshëm shfrytëzimi, ku përfshihen të gjitha llojet që nga bregdeti deri në malet e lartat;

h) rregullin që ndërhyrjet në zonat pyjore e kullimore bashkiake dhe private, të lejohen në nënzonat e përdorimit tradicional e të qëndrueshëm vetëm për plotësimin e nevojave për gatim e ngrohje të komunitetit, mbështetur vetëm në planet e menaxhimit të hartuar dhe projektet teknike të shëndetësisë;

i) mbrojtjen nga veprimtaritë që shkaktojnë tjetërsim të ekosistemeve tokësore e ujore, dëmtim të peizazhit e të monumenteve natyrore, degradim të habitateve të florës e faunës së egër dhe që krijojnë shqetësime në territoret e qëndrimit e të shumimit apo dhe në rrugët e migrimit të kafshëve e shpendëve të egra, si dhe të peshqve, veprimtari këto që realizohen si brenda sipërfaqes së ZMM, por edhe në një largësi, si rregull, jo më të vogël se 1000 m nga kufiri natyror i ZMM-së.

j) mbrojtjen nga veprimtaritë me ndikim në mjedis dhe, në nënzonat ku këto do të lejohen pas marrjes së lejes mjedisore, të kenë një rreze me largësi, si rregull, jo më afër se 2 km nga nënzona qendrore dhe jo më afër se 1 km nga zonat e banuara dhe turistike;

k) mbrojtjen e fshatrave, për të cilat funksionojnë rregulla zhvillimi të detajuara dhe udhëzime shoqëruese të institucioneve përgjegjëse e planifikuese të territorit, duke pasur parasysh një rezervë minimale, si rregull, prej 500 m nga kufiri i caktuar i fshatit apo zonës në të cilin nuk lejohet asnjë zhvillim i ri, si dhe synon të ruajë ndarjen fizike, cilësinë e peizazhit, karakterin tradicional dhe pamjet panoramike, pasi t'i nënshtrohen një vlerësimi teknik specialistësh, sipas dispozitave të kuadrit ligjor në fuqi;

l) mbrojtjen e zonave të trashëgimisë kulturore (qendrave historike, ansambleve historike, zonave dhe parqeve arkeologjike, monumenteve të kulturës dhe zonave të mbrojtura të tyre) dhe peizazhit, me rëndësi kombëtare dhe të trashëgimisë kulturore nënujore, si dhe të vlerave të jashtëzakonshme universale të pasurive të trashëgimisë botërore të UNESCO-s, për të cilat funksionojnë rregulla zhvillimi të detajuara dhe udhëzime shoqëruese të institucioneve përgjegjëse e planifikuese të territorit, duke pasur parasysh planet e administrimit, rregulloret, urdhrat përkatëse të zonave mbrojtëse për secilin rast, të përcaktuar nga ministria përgjegjëse për trashëgiminë kulturore, zonave arkeologjike, parqeve arkeologjike dhe zonave të peizazhit kulturor;

m) mbrojtjen e korridoreve të veçanta pamjeje të peizazhit dhe zonave të konservimit që identifikohen dhe caktohen për korridoret panoramike me synimin që të ruajnë cilësinë dhe karakterin parësor të pamjeve nga pika të favorshme vështrimi, përfshirë të gjitha pamjet në drejtim të detit, malit, luginave, shpateve, grykave, liqeneve, lagunave, bimësisë dhe kafshëve të egra, monumenteve të natyrës e kulturore etj., nisur nga rrugët lokale e kombëtare dhe ato në brendësi të territorit të ZMM-së;

n) mirëfunksionim e rrugëve të dyta, shtigjeve apo dhe në rrugët e shtegtimit të bagëtive etj.;

o) mbrojtjen e shtresës nëndetare dhe shtratit të detit, në rastin e ZM-së detare, të cilët duhet të mbrohen për habitatet dhe llojet e rrezikuara, të kërcënuara, për format gjeomorfologjike unike, si dhe për vlerat historike e kulturore që përmbajnë;

p) projektet për krijimin dhe zgjerimin e zonave urbane, zonave ekonomike e tregtare apo të

infrastrukturës e shërbimeve, për nevojat e banorëve, të vizitorëve apo të biznesit, projekte të cilat duhet të bëhen mbi bazën studimeve të zhvillimit, të instrumenteve të planifikimit hapësinor, të kapaciteteve të shfrytëzimit të territorit, përfshirë ndërtimin apo rindërtimin e banesave për banorët vendas, faciliteteve të tjera për vizitorët, turistët, hotelet dhe restorantet, mirëmbajtjen e rrugëve ekzistuese apo hapjen e rrugëve të reja, të parkimeve për automjetet, vendosjen e impianteve të trajtimit të ujërave të zeza e të përdorura dhe për menaxhimin e mbetjeve urbane etj., të cilat hartohen në harmoni me objektivat e menaxhimit të ZMM-së;

q) minimizimin e impakteve fizike, ekonomike, sociale e mjedisore dhe mbi trashëgiminë kulturore, të aktiviteteve turistike në hapësirën ku ato zhvillohen. Për të menaxhuar drejt të tilla impakte, aktiviteti turistik në territorin e ZMM-së duhet të planifikohet i qëndrueshëm dhe të realizohet si i tillë, për t'i ardhur në ndihmë këtij planifikimi territorial, duke synuar ruajtjen e ekuilibrave mjedisor, nëpërmjet llogaritjes së kapacitetit mbajtës mjedisor apo të koeficientit të shfrytëzimit të territorit, sipas kritereve të veçanta të caktuara për ZMM-në, nga organet e planifikimit të territorit dhe ato të menaxhimit të rrejtë të zonave të mbrojtura të vendit, të miratuar nga strukturat përkatëse të planifikimit dhe zhvillimit të territorit të Shqipërisë;

r) planifikimin racional të koeficientit të shfrytëzimit të territorit, që përfaqëson nivelin e ndërtimeve dhe të vizitorëve që përdorin sipërfaqen e ZMM-së dhe, në shikimin e oportunitetit në se mund të akomodohen në nivel të lartë pritjeje dhe pa një shterim permanent të resurseve natyrore. Procesi i llogaritjes së kapacitetit mbajtës jep mundësi që grupimet e interesuara lokale të kuptojnë qëllimin e qëndrueshmërisë dhe faktin se ka limite në zhvillim. Llogaritja e koeficientit të shfrytëzimit të territorit është e përjashtuar për nënzonën qendrore (si zonë strikte), ndërsa për nënzonën e zhvillimit të qëndrueshëm dhe tradicional nuk duhet të jetë, si rregull, më tepër se 10–15% të territorit dhe për nënzonën e zhvillimit turistik, si rregull, jo më tepër se 10% të territorit;

s) zhvillimin e infrastrukturës fizike, ku përfshihen rrugët, ujëmbledhësit dhe ujësjellësit, kanalet vaditëse e kulluese, ura dhe gjithë veprat e tjera që ndihmojnë në një lidhje e shërbim sa më të lehtë si për banorët e zonës, ashtu edhe për vizitorët, turistët etj., që përbën (ky zhvillim i infrastrukturës fizike) disa nga rastet e disekuilibrave natyrorë në territorin e ZMM-së nëse nuk bëhet një planifikim dhe harmonizim i saktë i përdorimit të tyre dhe mundësive që ofron mjedisi natyror, ruajtja dhe konservimi i tij;

t) mbajtjen në vëmendje të faktit që mungesa e harmonizimit të zhvillimit të infrastrukturës, gjeneron konflikt të dukshëm interesash të aktiviteteve njerëzore me mjedisin natyror, sidomos në se kemi përdorim të tepruar të nënzonave të menaxhimit të rekreacionit dhe të zhvillimit të qëndrueshëm;

u) mbajtjen në vëmendje të faktit që zhvillimi turistik sjell një shtrirje më të gjerë të infrastrukturës, kështu që për pasojë është e nevojshme të përcaktohet nëse kjo shtrirje infrastrukture duhet të realizohet vetëm për turizmin apo edhe për një zhvillim të përgjithshëm ekonomik sa i përket territorit të ZMM-së;

v) mbajtjen në vëmendje të faktit që zgjerimi i pastudiuar i vendbanimeve çon në një konkurrencë të përdorimit të tokës, kryesisht me bujqësinë e hapësirave përreth. Ky ekspansion e mbipopullim mund të sjellë konflikt interesash në drejtëm të furnizimit dhe dhënies së shërbimeve, midis turistëve, nevojave të popullsisë lokale, bujqësisë dhe blegtorisë. Planifikimi i përdorimit të territorit ka në bazë të tij zhvillimin e resurseve lokale, prandaj ardhjet, ndërhyrjet, karakteri i ndërtimeve dhe infrastruktura masive duhen parë si faktorë që ushtrojnë një presion të madh në miradministrimin e nënzonave dhe, që për pasojë, duan një planifikim të kujdesshëm e afatgjatë;

w) faktin që zhvillimi i turizmit natyror, rural dhe kulturor duhet të mbështetet në destinacione të përzgjedhura me potenciale natyrore e tërheqëse, në përputhje me objektivat e menaxhimit të nënzonave të ZMM-së.